

Savaşın qalibi, sülhün memarı

"907-ci düzəliş" in icrasının dayandırılması
Azərbaycanın daha bir diplomatik uğurudur

Avqustun 8-də Vaşinqtonda Azərbaycanla Ermənistan arasında ABŞ Prezidenti Donald Trampın vasitəçiliyi ilə sülh sazişinin paraflanması, sadəcə, iki ölkə arasında 30 illik münaqişədən sonra diplomatik bir sənədin imzalanması yox, Cənubi Qafqazın siyasi, iqtisadi, hərbi palitrasını dəyişən möhtəşəm tarixi hadisə idi. Bu, uzun illər aparılan ardıcıl siyasətin, gərgin əməyin, Prezident İlham Əliyevin hərbi və siyasi qətiyyətinin mantiqi nəticəsidir.

Bir anlığa siyasi ardıcılığa diqqət edək: İlham Əliyev hakimiyyətinin ilk günlərindən siyasətini güclü dövlət prinsipi üzərində qurdu. Əvvəlcə dövlətin iqtisadiyyatını, sonra hərbi gücünü formalaşdırdı. Şübhəsiz, bu, bir aksiomdur. Güc olmadan ədalət təmin etmək mümkün deyil. Biz güclənib torpaqlarımızı işğaldan azad etdik!

2020-ci ildə ərazi bütövlüyümüzün bərpası ilə başa çatan Vətən müharibəsindən sonra Prezident İlham Əliyevin əsas hədəfi hərbi qələbəni sülh sazişi ilə tamamlamaq idi. Bu, yalnız qalib gəlmək deyil, həm də regionda yeni nizamın təməlini qoymaq uğrunda aparılan bir siyasi mücadilədi. Əsas hədəf davamlı və əbədi sülhü qazanmaq idi! Bunun üçün isə həm də İlham Əliyevin ideyası olan Zəngəzur dəhlizi açılmalı idi. Prezident dəfərlərlə çıxışlarında qeyd etmişdir ki, Zəngəzur dəhlizinin açılışı iqtisadi cəhətdən dalana dirənmiş Ermənistanın da xilas deməkdir. Dəhliz açılsaysa, regionda davamlı sülh olar. Zəngəzur dəhlizi məsələsi Prezident İlham Əliyevin dahi gedişlərindən biridir. Dəhliz yalnız Naxçıvana quru yolun açılması deyildi, həmçinin tarixi parçalanmanın sonu, qovuşmanın başlanğıcıdır.

Təxminən 5 ilə yaxın idi ki, Ermənistan məsələni yubatmağa, "sülh kəsişməsi" adlı utopik layihə irəli sürərək oyunbazlıqla məşğul olurdu. Buna baxmayaraq, artıq cəsarətlə Azərbaycan ön böyük məqsədlərindən birinə - Zəngəzur dəhlizinin açılmasına nail oldu deyə bilərik. Bu gün dəhlizin "Tramp yolu" adlanmasına baxmayaraq, hamı başa düşür ki, söhbət məhz Zəngəzur dəhlizindən gedir.

ABŞ-nin bu marşrutda yeganə eksklüziv tərəfdaş statusu isə Azərbaycanın diplomatik meydanda nə qədər incə və uzaqgörən hərəkət etdiyini göstərir. Dəhlizin iqtisadi əhəmiyyətindən danışarkən bunu yalnız "Əsrin müqaviləsi" ilə müqayisə etmək olar. Şübhəsiz ki, bu marşrut Cənubi Qafqazın və Mərkəzi Asiyanın siyasi yönümünə də təsirsiz ötürməyəcək. Üstəlik, ABŞ-nin dəhlizə nəzarət etməsi Rusiyanın Cənubi Qafqaza nəzarətinin tamamilə zəifləməsi, bəlkə də onu itirməsi deməkdir.

Vaşinqton sazişi həm də Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə yeni mövqeyinin göstəricisidir. Rusiya və İranın təsirinin zəiflədiyi bir vaxtda ABŞ kimi qlobal gücün regiona strateji tərəfdaş qismində daxil olması İlham Əliyevin dünya siyasətində çoxvektorlu, amma milli maraqlara söykənən kursunun nəticəsidir.

Zəngəzur dəhlizinin idarə edilməsinin ABŞ-də olması ölkəmizin milli təhlükəsizliyinə birbaşa müsbət təsir göstərən strateji məsələdir. Şübhəsiz ki, indi dəhliz məsələsini "qırmızı xətlər" elan edənlər anlayırlar ki, çəşsalar başlarına gələcək bəlaları birbaşa dünyanın şəriksiz güc sahibi ABŞ ilə müzakirə etməli olacaqlar.

Prezident İlham Əliyevlə Prezident Tramp arasındakı uğurlu əməkdaşlığın ilkin nəticəsi olaraq ABŞ lideri tərəfindən "Azadlığı Müdafiə Aktı"na 907 sayılı düzəlişin icrasını dayandıran sənəd də imzalandı. Xatırladaq ki, torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən işğal olunduğu bir dövrdə ABŞ Konqresi 1992-ci ildə öz qanununa Azərbaycanın guya Ermənistanla "blokada" tətbiq etməsinə bəhanə gətirərək Azərbaycana ABŞ-dən dövlət yardımının göstərilməsini qadağan edən "düzəliş aktı" qəbul etmişdi. ABŞ-nin sonrakı bəzi administrasiyaları bir müddət "907-ci düzəliş" in icrasını dayandırsalar da, Əfqanıstan əməliyyatları başa çatan kimi həmin düzəlişi yenidən "canlandıraraq" Azərbaycana qarşı təzyiq vasitəsi kimi istifadə edirdilər.

Bu yerdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yerli mediaya müsahibəsinə müraciət edək: "Prezident Trampa bu, mənim birinci görüşümdür. Onun Azərbaycanla bağlı bilgiləri, sözü düzü, məni təəccübləndirdi. O bir çox məsələləri dərinləndirir, Azərbaycanın önəmini, onun geosiyasi əhəmiyyətini, ABŞ-yə həmişə dost ölkə olmasını cənab Tramp yaxşı bilir. Əlbəttə, şəxsi təmaslar bizim münasibətlərimizdə önəmli rol oynayacaq. 907-ci düzəlişin ləğvi tarixi hadisədir. Strateji əməkdaşlıq formatına artıq başlamışıq və tarixi hadisədir. Səfərin nəticələrindən çox məmnunam və əminəm ki, bu nəticələr yaxın gələcəkdə özünü biruzə verəcək".

Əlahəzrət zaman bir daha təsdiq etdi ki, İlham Əliyev təkcə döyüş meydanında qalib gələn Ali Baş Komandan deyil, qələbəni gələcək nəsillərin rifahına çevirməyi bacaran dövlət xadimidir. Bəli, İlham Əliyev hərbi zəfəri beynəlxalq hüquq və siyasi legitimliyin qalmasına çevirməyi bacardı. Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin qeyd etdiyi kimi, "Prezident İlham Əliyev müharibədə qalib gəldi, indi isə sülhü qazandı!".

*Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*